

HE 8/2015 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä. Esityksessä on otettu huomioon Euroopan unionin muuttuneen lainsäädännön edellyttämät muutostarpeet. Eurooppalaisella alueellisen yhteistyön yhtymällä on tarkoituksena vähentää eri jäsenvaltioiden alue- ja paikallishallinnon välisessä yhteistyössä ilmeneviä ongelmia. Nykyinen voimassa oleva laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (554/2009) esitetään kumottavaksi.

Euroopan unionin jäsenvaltiot, niiden kansalliset, alue- ja paikallisviranomaiset sekä eräät muut yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt voivat asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti yhdessä perustaa yhtymän sen jäsenten välisen alueellisen yhteistyön helpottamiseksi ja edistämiseksi aluekehityksen alalla.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi säännökset alueellisen yhteistyön yhtymän tehtävistä ja jäsenistä, liittymis- ja muutosilmoituksesta, hyväksymispäätöksestä, jäsenten vastuiden rajoittamisesta, rekisteröinnistä ja asiakirjojen julkaisemisesta, yhtymän oikeuskelpoisuudesta ja nimestä, suomalaisen yhtymän liittymisestä suomalaiseen ja ulkomaiseen yhtymään, yhtymän toiminnasta ja toiminnan kieltämisestä sekä yhtymän lakkauttamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

HE 8/2015 vp

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) (EY) N:o 1082/2006, jäljempänä *yhtymäasetus*, annettiin 5 päivänä heinäkuuta 2006.

Asetuksella luotiin mahdollisuus eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymien perustamiseen, jäljempänä yhtymä, jolla on itsenäisen oikeushenkilön asema, toimielimet ja tehtävät. Yhtymäasetuksessa tarkoituksena on helpottaa alueellisen yhteistyön tehostamista unionissa vähentämällä niitä ongelmia, joita jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisella on ollut toisistaan poikkeavien kansallisten lainsäädäntöjen ja menettelyjen vuoksi.

Yhtymäasetusta valmisteltaessa katsottiin, että koska siinä on oikeusperustana perustamissopimuksen 159 artiklan kolmas kohta, ei asetukseen voitu sisällyttää kolmansien maiden (ei-jäsenvaltioiden) yhteisöjen osallistumista koskevia säännöksiä.

Laki eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymästä (554/2009) tuli voimaan 1.8.2009.

Kansallinen laki sisältää säännökset eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymästä, yhtymän tehtävistä, jäsenistä, suomalaisen yhteisön liittymisestä jäseneksi suomalaiseen ja ulkomaiseen yhtymään, suomalaisen yhteisön rekisteröinnistä, toiminnasta ja toiminnan kieltämisestä ja toiminnan lakkauttamisesta.

Lain 1 §:ssä on säännökset lain tarkoituksesta ja sen perusteluissa mainitaan lisäksi, että lakia sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa sekä ahvenanmaalaisten yhteisöjen jäsenyyteen yhtymissä.

Lain 2 §:ssä on keskeiset määritelmät ja 3 §:ssä yhtymän tehtävät. Yhtymä huolehtii yhtymäasetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsentensä sille antamista tehtävistä. Tehtävät rajoittuvat 2 artiklan mukaan alueellisen yhteistyön helpottamiseen ja edistämiseen taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Alueellinen yhteistyö tarkoittaa rajat ylittävää yhteistyötä, valtioiden välistä yhteistyötä ja alueiden välistä yhteistyötä. Yhtymäasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan yhtymän tehtäviin kuuluu pääasiassa ainoastaan unionin rakennerahastoista osarahoittamien alueellisen yhteistyön ohjelmien ja hankkeiden toimeenpano. Yhtymä voi toteuttaa myös muita alueellisen yhteistyön toimia riippumatta siitä osallistuuko unioni niiden rahoitukseen. Jäsenvaltio voi rajoittaa näitä tehtäviä. Lailla ei ole ollut tarkoituksena säätää yleisesti julkisyhteisöjen rajat ylittävästä yhteistyöstä.

Lain 4 §:ssä säädetään yhtymän jäsenyydestä. Jäsenkelpoisia suomalaisia yhteisöjä ovat Suomen valtio, kunnat sekä kuntayhtymät. Myös Ahvenanmaan maakuntahallitus ja ahvenanmaalaiset kunnat voivat olla jäseniä. Jäseniä edellä mainittujen lisäksi voivat olla julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaiset julkisoikeudelliset laitokset. Muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja yhteisöjen jäsenkelpoisuus suomalaisessa yhtymässä määräytyy yhtymäasetuksen ja niiden kansallisen lainsäädännön mukaan.

Lain 2 luvussa säädetään yhtymään liittymisestä. Ilmoitus tehdään työ- ja elinkeinoministeriölle, joka on yhtymäasetuksen 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Yhteisön päätös liittymisestä yhtymään tehdään yhteisöön sovellettavan lainsäädännön ja yhteisön omien sääntöjen mukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan on vastaava menettely yh-

HE 8/2015 vp

tymän sopimusta muutettaessa tai tehtäessä merkittäviä muutoksia yhtymän perussopimukseen. Hyväksymispäätöksestä säädetään lain 6 §:ssä. Hyväksymispäätöksen tekee työ- ja elinkeinoministeriö. Jos Suomen valtio liittyisi yhtymään, hyväksymispäätöksen tekisi valtioneuvosto yleisistunnossaan. Hyväksymispäätös olisi tehtävä, jos yhtymä tai muutokset täyttävät pykälän 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Lain 3 luvussa on säännökset suomalaisen yhtymän perussääntörekisteröinnistä ja sen oikeusvaikutuksista. Rekisteriviranomainen on 7 §:n mukaan Patentti- ja rekisterihallitus. Rekisteri-ilmoitusta varten tarvittavista asiakirjoista säädetään 8 §:ssä.

Pykälän 9 mukaan Patentti- ja rekisterihallitus tekisi päätöksen rekisteröinnistä ellei siihen ole estettä. Myös muutokset olisi rekisteröitävä. Yhtymän rekisteröinnissä noudatettaisiin soveltuvin osin yhdistyslain (503/1989) 9 luvun säännöksiä. Yhtymäasetuksen 12 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan yhtymän jäsenet ovat vastuussa yhtymän veloista maksuosuutensa suhteessa, jos yhtymän varat eivät riitä sen vastuiden kattamiseen. Jos jonkin jäsenen vastuuta yhtymän veloista on rajoitettu sen kansallisessa lainsäädännössä, myös muut jäsenet voivat perussäännössä rajoittaa omaa vastuutaan. Suomessa ei voi rekisteröidä sellaista yhtymää, jossa jonkun tai kaikkien jäsenten vastuuta on rajoitettu. Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen voi hakea muutosta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Yhtymän tulee varmistaa, että rekisteröinnistä lähetetään tieto Euroopan virallisten julkaisujen toimistoon ja pyyntö, että Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan tieto perustamisesta sekä keskeiset tiedot yhtymästä.

Lain 10 §:n mukaan yhtymän oikeuskelpoisuus alkaa rekisteröintipäivästä.

Lain 4 luvussa on säännökset suomalaisen yhtymän toiminnasta. Toimintaan sovellettavista säännöksistä säädetään 10 §:ssä, yhtymän toimielimistä 12 §:ssä ja yhtymän kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta 13 §:ssä.

Yhtymäasetuksen mukaisesti komissio hyväksyi 29 päivänä heinäkuuta 2011 Euroopan parlamentille ja neuvostolle osoitetun kertomuksen mainitun asetuksen soveltamisesta. Komissio totesi, että asetukseen olisi tarve ehdottaa muutoksia, joilla helpotettaisiin yhtymien perustamista sekä niiden toimintaa. Lisäksi komissio näki tarpeelliseksi selkeyttää säännöksiä, jotta uusien yhtymien perustamisen esteet poistettaisiin ja jo toimivien yhtymien toiminnan jatkuminen varmistettaisiin.

Yhtymäasetusta muutettiin 17 päivänä joulukuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1302/2013 eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) annetun asetuksen (EY) N:o 1082/2006 muuttamisesta tällaisten yhtymien perustamisen ja toiminnan selkeyttämiseksi, yksinkertaistamiseksi ja parantamiseksi.

Asetuksella on tarkoitus helpottaa yhtymien perustamista ja toimintaa sekä selkeyttää säädöksiä. Uusien yhtymien perustamiseen liittyviä esteitä on tarkoitus vähentää, samalla kuin nykyisten yhtymien toiminnan jatkuvuutta pidettäisiin yllä ja tuettaisiin. Yhtymiä tulisi voida käyttää laajemmalti edistämään toimintapolitiikan johdonmukaisuutta ja julkisten laitosten välistä yhteistyötä ilman, että siitä aiheutuu lisäkuormitusta kansallisille tai unionin hallinnolle. Yhtymien perustaminen on kuitenkin edelleen vapaaehtoista ja yhtymään liittyminen edellyttäisi pääsääntöisesti osallistuvan yhteisön kotijäsenvaltion hyväksyntää.

Kolmansien maiden osallistumista on laajennettu, mutta oikeusperusta on rajattu yksinomaan SEUT-sopimuksen 175 artiklan 3 kohtaan. Uusi asetus mahdollistaa rajat ylittävän palvelutuotannon järjestämisen esimerkiksi Suomen, Viron ja Venäjän kuntien ja muiden paikallisten

HE 8/2015 vp

elinten välillä Viroon rekisteröidyn yhtymän kautta. Yhtymän vähimmäistehtävät voidaan rajata kansallisessa lainsäädännössä nykyistä yhtymälakia vastaavasti Euroopan alueellista yhteistyötä koskevan asetuksen 7 artiklan mukaisiin tehtäviin. Jäsenvaltiolla on mahdollisuus evätä hyväksyntä, jos liittyminen ei olisi perusteltua jäsenvaltion yleisen edun tai oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuuden vuoksi. Suomella on mahdollisuus tarvittaessa evätä jäsenyys esimerkiksi sillä perusteella, ettei sovellettavasta laista sopiminen kuulu jäsenen toimivaltaan.

Asetuksen 2 artiklan mukaan yhtymän toimintaan sovelletaan yhtymäasetuksen ja muun unionin lainsäädännön lisäksi yhtymän jäsenten välisen sopimuksen määräyksiä asetuksen sallimissa tapauksissa. Niiden asioiden osalta, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain asetuksen piiriin sovelletaan yhtymän kotipaikan lainsäädäntöä. Tästä voitaisiin kuitenkin poiketa asetuksessa nimenomaisesti sallituissa tapauksissa. Tällöin sovellettava laki voidaan valita sillä perusteella, missä yhtymän sääntömääräiset toimeleimet käyttävät toimivaltuuksiaan tai missä yhtymä toimii. Sovellettavan lain tulee kuitenkin aina olla jonkin jäsenvaltion lainsäädäntöä. Tämä lainvalintasääntö on vastaava kuin eurooppaosuuskunnasta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1435/2003. Jäsenvaltion tulee kuitenkin 4 artiklan mukaan hyväksyä sekä jäsenyys että yhtymäsopimus, jossa on todettava yhtymään sovellettava lainsäädäntö. Näin jäsenvaltioilla on kolmansienkin maiden mukana ollessa aina mahdollisuus vaikuttaa yhtymään sovellettavaan lainsäädäntöön.

Asetuksella muutettiin myös jäsenvaltion antaman hyväksynnän muotoa. Aiemmin jäsenen osallistuminen yhtymään edellytti jäsenvaltion nimenomaista suostumusta. Uudistetun asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa on säännökset mukaan tulevan jäsenen hyväksymisestä ja sopimuksesta. Kuitenkin, jos jäsenvaltio ei asetuksessa asetetussa kuuden kuukauden määräajassa ilmoita vastustavansa hyväksymistä, mukaan tulevan jäsenen osallistuminen ja sopimus katsotaan hyväksytyksi. Sen jäsenvaltion, jonka on määrä olla yhtymän kotipaikka, on kuitenkin tehtävä aina nimenomainen päätös hyväksymisestä.

Yhtymän perustaminen säilyy edelleen vapaaehtoisena ja yhtymään liittyminen edellyttäisi pääsääntöisesti osallistuvan yhteisön kotivaltion hyväksyntää.

1.2 Ulkomainen lainsäädäntö

Yhtymäasetuksen 3 artiklan mukaan se on tullut voimaan julkaisupäivää seuranneena päivänä eli 18.12.2013. Sitä sovelletaan 22 päivästä kesäkuuta 2014. Jäsenvaltioiden on 2 artiklan 5 kohdan mukaan toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ja ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille antamansa säännökset. Komission on 17 artiklan mukaan annettava 1 päivään elokuuta 2018 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus asetuksen soveltamisesta.

Yhtymäasetuksen edellyttämät täytäntöönpanotoimet ovat vielä jäsenvaltioissa kesken eikä vertailua voida esittää.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksen tavoitteena on saada kansallinen lainsäädäntö vastaamaan Euroopan unionin lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia. Yhtymäasetuksessa jäsenvaltiot on velvoitettu huolehtimaan siitä, että kansallisiin säädöksiin tehdään tarvittavat muutokset.

Esityksellä on tarkoitus helpottaa Euroopan alueellisen yhteistyön yhtymien perustamista ja toimintaa ja selkeyttää joidenkin olemassa olevien säännösten tulkintaa.

HE 8/2015 vp

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan jäseninä voivat olla sellaiset yksityisoikeudelliset yritykset, jotka katsotaan Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivissä 2004/18/EY julkisoikeudellisiksi laitoksiksi. Euroopan unioni katsoo tarpeelliseksi, että yhtiöitä voitaisiin käyttää myös yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tai infrastruktuuriin keskittyvien palvelujen yhteiseen hallintaan. Tämän vuoksi jäseniksi olisi voitava hyväksyä myös yleistä taloudellista etua koskevia palveluja tuottavat yritykset. On katsottu tarpeelliseksi säätää jäsenvaltion, myös näiden syrjäisimpien osien naapureina sijaitsevien kolmansien maiden jäsenten, osallistumisesta vähintään kahden jäsenvaltion välillä perustettuun Euroopan alueellisen yhteistyön yhtymään. Tämä olisi mahdollista, jos se sallitaan kolmannen maan lainsäädännössä tai vähintään yhden osallistuvan jäsenvaltion ja kolmannen maan välisissä sopimuksissa. Tarkoituksena on avata Euroopan alueellisen yhteistyön yhtiö myös merentakaisilta alueilta peräisin oleville jäsenille. Yhtiöasetuksen mukaan yhtiöllä on oltava perussopimus, jossa vahvistetaan perustettavan yhtiön jäsenet, toimielimet, päätöksentekomenettelyt ja tilinpitoa ja tarkastusta koskevat asiat. Yhtiöllä on lisäksi oltava sopimus ja perussääntö, jossa vahvistetaan toimeenpanoa koskevat asiat. Sopimus ja perussääntö on rekisteröitävä tai julkaistava. Asetuksen mukaan perussääntöön on sisällettävä kaikki perussopimuksen asiat. Nyt hyväksymismenettely on rajattu sopimukseen. Yhtiöasetuksessa hyväksymiselle asetettu kolmen kuukauden määräaika on käytännössä huomattu liian lyhyeksi, ja nyt määräaika on kuusi kuukautta. Tämän kuuden kuukauden jälkeen voi hyväksyminen tapahtua myös hiljaisella sopimuksella. Sen valtion, jossa on EAYY:n kotipaikka, tulee kuitenkin aina hyväksyä perustaminen muodollisesti. Tarkoituksena on lisäksi yksinkertaistaa sopimusten muuttamista.

Koska yhtiöiden tehtävät käytännössä rajoittuisivat aluekehitykseen liittyvään toimintaan, toimivaltainen viranomaislain hyväksyttäessä suomalaisen yhteisön liittyminen yhtiöön olisi työ- ja elinkeinoministeriö.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia tai ympäristövaikutuksia.

4 Asian valmistelu

4.1 Lakiehdotuksen valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Esitysluonnosta on käsitelty alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunnassa, jossa ovat kattavasti edustettuina kaikki aluekehityksen kannalta merkittävät keskus- ja aluehallinnon tahot. Neuvottelukunnassa on lisäksi kaupunkien, Suomen kuntaliiton ja työmarkkinajärjestöjen edustus.

4.2 Lausunnot

Esitys on ollut lausunnona syksyllä 2014 sekä vielä keväällä 2015 kommentteilla kaikissa maakuntien liitoissa, rakennerahoasioista vastaavissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunnassa.

Lausunto- ja kommenttikierroksella ei tullut muutosesityksiä.

5 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Soveltaisala.* Lailla annettaisiin yhteisön lainsäädäntöä täydentävät kansalliset säännökset eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1082/2006, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1302/2014 (yhtymäasetus) täytäntöönpanosta Suomessa.

Lakia sovellettaisiin myös yhtymään, jonka kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa sekä Ahvenanmaan maakunnan ja ahvenanmaalaisten yhteisöjen jäsenyyteen yhtymissä.

2 §. *Yhtymä.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi tarpeelliset määritelmät.

3 §. *Yhtymän tehtävät.* Voimassa olevan lain 3 pykälää muutetaan vastaamaan voimassa olevaa yhtymäasetusta. Kuten nykyisinkin on yhtymän huolehdittava jäsentensä sille antamista tehtävistä ja tehtävät on määriteltävä yhtymäsopimuksessa. Yhtymän on toimittava sille annettujen tehtävien puitteissa. Näitä ovat alueellisen yhteistyön helpottaminen ja edistäminen unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi sekä sisämarkkinoiden esteiden poistaminen. Pääosin tämä vastaa edellisen kauden tehtäviä, mutta yhtymän roolia yhteistyön edistäjänä ja sisämarkkinoiden esteiden poistamisessa on lisätty. Edellisellä kaudella tehtävien tuli kuulua kunkin jäsenen lainsäädännön mukaisiin toimivaltuuksiin. Yhtymäasetuksen 7 artiklan 2 kohtaa on kuitenkin muutettu niin, että jäsenvaltio tai kolmas maa voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti hyväksyä myös sellaisen jäsenen osallistumisen, jolla ei ole toimivaltaa kaikkiin sopimuksessa eriteltyihin tehtäviin. Suomella ei ole tarkoitus ottaa kansalliseen lainsäädäntöönsä tällaista säännöstä ainakaan vaiheessa, jossa ei ole kokemusta yhtymän perustamisesta tai sellaiseen kuulumisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan yhtymälle voidaan antaa Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien ja hankkeiden täytäntöönpanotehtäviä kuten nykyisinkin. Lisäksi yhtymälle voidaan antaa täytäntöönpanotehtävien lisäksi yhteistyötehtäviä.

Pykälän 3 momentin mukaan yhtymälle ei saisi antaa muita kuin edellä mainittuja tehtäviä eikä myöskään tehtäviä, jotka eivät kuulu kaikkien sen jäsenten toimivaltaan.

Pykälän 4 momentissa esitetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtymän tehtävistä.

4 §. *Yhtymän jäsenyys.* Pykälän 1 momentissa on lueteltu ne tahot, jotka voivat olla yhtymän jäseniä. Ehdotus perustuu yhtymäasetuksen muutettuun 3 artiklaan. Jäseniä voisivat olla kansallisella tasolla valtion lisäksi myös kansalliset viranomaiset ja aluetasolla kunnallisten viranomaisten lisäksi suomalaiset valtiolliset alueviranomaiset. Lisäksi julkisoikeudellisten laitosten jäseniä voisivat olla yleisiä taloudellisia etuja koskevia palveluja tuottavat yritykset sekä kolmansista maista peräisin olevat kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset tai elimet tai kolmansien maiden julkiset yritykset. Pykälän 2 momentin mukaan kolmansista maista olevien yhteisöjen jäsenten kelpoisuudesta säädetään sekä Euroopan unionin lainsäädännössä että sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa kyseisellä yhteisöllä on kotipaikka. Yhtymäasetukseen on lisätty 3a artikla, jossa annetaan yksityiskohtaiset säännökset kolmansista maista tai merentakaisista maista tai merentakaisilta alueilta peräisin olevien jäsenten liittymisestä.

Pykälän 3 momentin mukaan sellaisessa tilanteessa, jossa jollakin jäsenellä on rajoitettu vastuu yhtymän veloista, olisi myös suomalaisen jäsenen rajoitettava vastuutaan yhtymän veloista.

HE 8/2015 vp

ta. Tämä vastuunrajoitus on kirjattava yhtymäsopimukseen ja rajoitetun vastuun on näyttävä myös yhtymän nimessä.

Pykälän 4 momentin mukaan esitetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtymältä vaadittavasta vakuudesta ja siihen liittyvästä menettelystä.

5 §. Liittymis- ja muutosilmoitus. Pykälässä ehdotetaan annettavaksi säännökset yhtymää koskevista liittymis- ja muutosilmoituksista. Voimassa olevaan lakiin verrattuna, pykälä säilyy muutoin ennallaan, mutta siihen ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 ja 5 kohta. Pykälässä jo aiemmin mainittujen liittymis- ja muutosilmoituksen liitteiden lisäksi hakijan tulisi toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle selvitys kunkin yhtymän jäsenen vastuusta yhtymän veloista sekä selvitys mahdollisesta vakuudesta.

6 §. Hyväksymispäätös. Pykälän 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyisi sopimuksen ja perussäännön muutokset. Perussäännön osalta työ- ja elinkeinoministeriön on tarkistettava, että se on sopimuksen mukainen. Yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa on hyväksymiselle asetettua määräaika pidennetty nykyisestä kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Lisäksi yhtymäasetuksen mukaan, jos jäsenvaltio ei tässä kuuden kuukauden ajassa ole tehnyt päätöstä asiassa katsotaan sen hyväksyneen sekä mukaan tulevan jäsenen osallistuminen että sopimus katsotaan hyväksytyksi. Tämän ei arvioida vaikuttavan suomalaisen päättökentekoon, koska työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen hyväksymisestä tai hyväksymisen vastustamisesta asetetussa määräajassa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan uutta 4 kohtaa, jonka tarkoituksena on suojata suomalaisen jäsenen etua tilanteessa, jossa yhtymän jäsenet joutuvat vastaamaan yhtymän rahaveloista tai muista velvoitteista. Ehdotuksen mukaan sellaisessa tilanteessa, että yhtymän jollain jäsenellä on rajoitettu vastuu yhtymän veloista, on suomalaisen yhtymän jäsenyyttä hakevan organisaation myös vastaavalla tavalla rajoitettava vastuutaan. Tämä on mahdollista yhtymäasetuksen 12 artiklan 2 a -alakohdan mukaan silloin, kun asiasta säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Hyväksymisen edellytyksenä olisi aiemmin säädetyn lisäksi, että yhtymä esittää hyväksyttävän vakuuden silloin kun sitä on edellytetty. Hyväksyttävänä vakuutena pidetään muun muassa pankki- tai vakuutusyhtiön antamaa takausta, pankkitalletusta, jonka nosto-oikeutta ei ole rajoitettu tai muuta hyväksyttävää vakuutta.

7 §. Yhtymän rekisteröinti ja asiakirjojen julkaiseminen. Pykälän 1 momentin mukaan suomalainen yhtymä on merkittävä suomalaiseen rekisteriin. Se, minkä yhtiömuodon yhtymä valitsee, riippuu siitä toiminnasta mitä yhtymä pääosin aikoo harjoittaa. Soveltuvin on yleensä yhdistys. Koska suomalaisissa yhtiörekistereissä julkaistavat asiakirjat poikkeavat yhtymäasetuksen mukaisista velvoitteista, ehdotetaan, että heti, kun yhtymä on saanut työ- ja elinkeinoministeriön hyväksynnän, pitää yhtymän huolehtia, että sopimus ja perussääntö julkaistaan Virallisessa lehdessä. Koska perussäännön ei enää yhtymäasetuksen mukaan tarvitse sisältää kaikkia sopimuksen säännöksiä, on sekä sopimus että perussääntö julkaistava. Tämän jälkeen yhtymän on toimitettava yhtymäasetuksen mukaan pyyntö alueiden komitealle yhtymän perustamista koskevan ilmoituksen julkaisemiseksi myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Pykälän 3 momentin mukaan suomalaisen yhtymän, jonka jonkun jäsenen vastuuta yhtymän veloista on rajoitettu, on julkaistava yhtymän tilinpäätös siinä rekisterissä mihin yhtymä on rekisteröity tai Virallisessa lehdessä.

Pykälän 4 momentin mukaan esitetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suomalaisen yhtymän tietojen rekisteröimisestä ja julkaisemisesta.

HE 8/2015 vp

8 §. *Yhtymän oikeuskelpoisuus ja nimi.* Pykälän 1 momentin mukaan suomalainen yhtymä voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä olla asianosaisena tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sen jälkeen kun se on rekisteröity. Suomessa toimivana yhtymänä ja suomaiseen rekisteriin merkittynä sillä on heti rekisteröitymisen jälkeen edellä mainitut oikeudet ja velvollisuudet. Kuitenkin yhtymäasetuksen 5 artiklaa on muutettu niin, että yhtymä saa oikeushenkilöyden toimia eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymänä vasta silloin kun sen sopimus ja perussääntö rekisteröidään ja julkaistaan. Suomalainen yhtymä voi olla organisaatiomuodoltaan toimintansa pääasiallisen toiminnan mukaan muun muassa yhdistys tai osakeyhtiö.

Pykälän 3 momentin yhtymäasetuksen 12 artiklan 2 a kohdan mukaan sellaisen yhtymän nimkeen, jolla on rajoitettu vastuu, on lisättävä sanat ”rajoitettu vastuu”. Selkeyden vuoksi asiasta ehdotetaan säädettäväksi myös tässä laissa.

9 §. *Yhtymän toimintaan sovellettavat säännökset.* Pykälässä ehdotetaan tarkennettavaksi suomalaisen yhtymän toimintaan sovellettavia säännöksiä nykytilaa vastaaviksi.

10 §. *Yhtymän toimielimet.* Euroopan unionin lainsäädännön muutosten vuoksi suomalaiset yhtymät voivat olla muitakin kuin yhdistyksiä, joten voimassa olevan lain yhtymän toimielimiä koskevia säännöksiä tarkennetaan.

11 §. *Yhtymän toiminnan kieltäminen ja yhtymän lakkauttaminen.* Pykälässä annetaan säännökset yhtymän toiminnan kieltämisestä ja yhtymän lakkauttamisesta.

12 §. *Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä ehdotetaan, että tuomioistuimen tulee ilmoittaa asianomaiselle rekisteriviranomaiselle yhtymän luovuttamisesta konkurssiin, konkurssimenettelyn päättymisestä tuomioistuimessa sekä yhtymän toiminnan kieltämisestä ja yhtymän lakkauttamista koskevista hakemuksista ja päätöksistä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä säädetään eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) annetussa asetuksessa (EY) N:o 1082/2006, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1302/2013 (*yhtymäasetus*), ja sitä täydentävästi tässä laissa.

2 §

Yhtymä

Tässä laissa tarkoitetaan *yhtymällä* yhtymäasetuksen mukaisesti perustettua yhtymää.

Yhtymä on suomalainen, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on Suomessa, ja ulkomainen, jos sen sääntömääräinen kotipaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

3 §

Yhtymän tehtävät

Yhtymälle voidaan antaa sellaisten sen jäsenten välisten Euroopan unionin osarahoittamien Euroopan aluekehitysrahastosta Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen tukemiseksi annetuista erityissäännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013 7 artiklassa tarkoitettujen investointiprioriteettien täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä, joihin osallistuu toimijoita vähintään kahdesta unionin jäsenvaltiosta.

Ilman Euroopan unionin rahoitusta yhtymälle voidaan antaa vain 1 momentissa mainitussa artiklassa tarkoitettuja yhteistyötehtäviä.

Yhtymälle ei saa antaa muita kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä eikä tehtäviä, jotka eivät kuulu sen kaikkien jäsenten toimivaltaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtymän tehtävistä.

4 §

Yhtymän jäsenyys

Suomen valtio, Ahvenanmaan maakunta, suomalaiset kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, suomalainen julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos ja yhtymäasetuksen 3 artiklan 1 alakohdan d ja f -kohdissa mainitut muut yhteisöt voivat olla suomalaisen ja ulkomaisen yhtymän jäseniä.

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion ja kolmansista maista tai merentakaisista maista tai merentakaisilta alueilta peräisin olevien jäsenten kelpoisuudesta suomalaisen yhtymän jäse-

HE 8/2015 vp

neksi säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä sekä sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa kyseisellä jäsenellä on kotipaikka.

Jos jollakin yhtymän jäsenellä on rajoitettu vastuu yhtymän velvoitteista, on myös suomalaisen jäsenen rajoitettava vastuutaan yhtymän velvoitteista. Tämä rajoitus tulee kirjata yhtymäsopimukseen. Lisäksi yhtymän tulee työ- ja elinkeinoministeriön niin vaatiessa asettaa sen velvoitteet turvaava hyväksyttävä vakuus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtymältä vaadittavasta vakuudesta ja siihen liittyvästä menettelystä.

5 §

Liittymis- ja muutosilmoitus

Yhtymän jäseneksi aikovan tulee tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus liittymisestä suomalaiseen tai ulkomaiseen yhtymään.

Ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) tiedot yhtymästä, johon yhteisö aikoo liittyä;
- 2) ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi suomen tai ruotsin kielellä;
- 3) yhteisön päätös liittymisestä sekä yhteisön päätös, jolla ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi on hyväksytty;
- 4) selvitys yhtymän kaikkien jäsenten vastuusta yhtymän velvoitteista;
- 5) selvitys mahdollisesta vakuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriölle on ilmoitettava myös yhtymän sopimuksen muuttamisesta sekä yhtymän perussäännön merkittävistä muutoksista.

6 §

Hyväksymispäätös

Yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen, jolla suomalaisen jäsenen liittyminen suomalaiseen tai ulkomaiseen yhtymään hyväksytään, sekä mainitun artiklan 6 kohdassa tarkoitettua päätöksen, jolla sopimuksen muutokset tai perussäännön muutokset hyväksytään, tekee työ- ja elinkeinoministeriö.

Liittyminen ja muutokset hyväksytään, jos:

- 1) ehdotus yhtymän sopimukseksi ja perussäännöksi täyttää yhtymäasetuksessa, tässä laissa ja muussa lainsäädännössä säädetyt vaatimukset;
- 2) yhtymän tehtävät ovat 3 §:n mukaisia;
- 3) liittymiselle tai muutoksille ei ole muuta yhtymäasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua estettä;
- 4) yhtymä esittää hyväksyttävän vakuuden 4 §:n 3 momentin mukaisessa tapauksessa.

7 §

Yhtymän rekisteröinti ja asiakirjojen julkaiseminen

Suomalainen yhtymä on rekisteröitävä suomalaiseen rekisteriin siten kuin muualla laissa säädetään.

Yhtymän on huolehdittava että sen sopimus ja perussääntö sekä niihin tehdyt työ- ja elinkeinoministeriön 6 §:n mukaisesti hyväksymät muutokset julkaistaan viivytyksettä Virallisessa lehdessä. Rekisteröidyn yhtymän on toimitettava alueiden komitealle yhtymäasetuksen 5 artiklan mukainen pyyntö yhtymän perustamista koskevan ilmoituksen julkaisemiseksi Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

HE 8/2015 vp

Jos suomalaisen yhtymän jäsenten vastuuta yhtymän veloista on rajoitettu, on yhtymän tiedot julkaistava siinä laajuudessa kuin yhtymäasetuksessa edellytetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suomalaisen yhtymän tietojen rekisteröimisestä ja julkaisemisesta.

8 §

Yhtymän oikeuskelpoisuus ja nimi

Suomalainen yhtymä voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä olla asianosaisena tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa sen jälkeen, kun se on rekisteröity tämän lain mukaisesti.

Rekisteröidyn suomalaisen yhtymän nimen yhteydessä tulee käyttää sanoja ”Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä”, ”Europeisk gruppering för territoriellt samarbete” taikka lyhennettä ”EAYY” tai ”EGTS”.

Sellaisen yhtymän nimeen, jonka jäsenillä on rajoitettu vastuu, on lisättävä sanat ”rajoitettu vastuu” ja ruotsinkieliseen nimeen sana ”begränsat”.

9 §

Yhtymän toimintaan sovellettavat säännökset

Yhtymän hoitaessa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimintaohjelmien hallinto- tai todentamisviranomaisen tehtäviä, yhtymän tehtäviin ja toimivaltuuksiin sekä muutoksenhakuun sovelletaan, mitä alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa (7/2014) ja alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (8/2014) säädetään hallintoviranomaisena ja todentamisviranomaisena toimivan maakunnan liiton tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Muutoin suomalaisen yhtymän toimintaan, kirjanpitoon, tilintarkastukseen, julkisten varojen hoidon valvontaan, purkamiseen ja konkurssiin sovelletaan mitä muualla laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Yhtymän palveluksessa oleviin ja sen toimielinten jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Yhtymän toimielimet

Yhtymän toimielimistä säädetään yhtymäasetuksen 10 artiklassa.

Yhtymän johtajan ja muiden toimielinten tehtävistä, valtuuksista ja vastuusta määrätään yhtymän perussäännössä.

11 §

Yhtymän toiminnan kieltäminen ja yhtymän lakkauttaminen

Yhtymäasetuksen 13 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on suomalaisen yhtymän osalta yhtymän kotipaikan käräjäoikeus ja ulkomaisen yhtymän osalta yhtymän suomalaisen jäsenen kotipaikan käräjäoikeus.

Suomalaisen yhtymän kotipaikan käräjäoikeus määrää yhtymän lakkauttamisesta yhtymäasetuksen 14 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa. Muilta osin yhtymän lakkauttamiseen sovelletaan, mitä yhtymänä toimivan yhteisön lakkauttamisesta muualla laissa säädetään.

HE 8/2015 vp

12 §

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee ilmoittaa asianomaiselle rekisteriviranomaiselle yhtymän omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin ja konkurssimenettelyn päättymisestä tuomioistuimessa sekä yhtymän toiminnan kieltämistä ja yhtymän lakkauttamista koskevista hakemuksista ja päätöksistä.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotaan eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annettu laki (554/2009).

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 2015

Pääministeri

Alexander Stubb

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori